

Piotr Matysiak
ul. Zofii Ryblewskiej - Cichońskiej 8b/4
63-900 Rawicz

Egzemplarz:

01

PROJEKT ARCHITEKTONICZNO - BUDOWLANY

NAZWA OBIEKTU BUDOWLANEGO:	RENOWACJA WITRAŻY W KOŚCIELE PW. ŚW. KAROLA BOROMEUSZA W RADZIĄDZU
LOKALIZACJA OBIEKTU BUDOWLANEGO:	DZ. EWID NR 189 Obręb: Radziądz Jedn. ewid.: Żmigród 55-140 Żmigród
INWESTOR:	PARAFIA ŚW KAROLA BOROMEUSZA W RADZIĄDZU
ADRES INWESTORA:	Radziądz, ul. Szkolna 4 55-140 Żmigród

ARCHITEKTURA		
OPRACOWAŁ:	INŻ. PIOTR MATYSIAK Uprawnienia budowlane do kierowania robotami budowlanymi bez ograniczeń w specjalności konstrukcyjno-budowlanej nr ewid. uprawnień WKP/0269/OWOK/16	
AUTOR PROJEKTU:	MGR INŻ. ARCH. PIOTR KOŃSKI Uprawnienia budowlane do projektowania bez ograniczeń w specjalności architektonicznej nr ewid. uprawnień WP-OIA/OKK/UpB/26/2007	

RAWICZ – 05.2024 r.

STAROSTWO POWIATOWE W TRZEBNICY

Załącznik do decyzji nr 531/24

Z dnia 24.06.2024 r. N. rej. 453/24

AB. 6740, 6, 32, 2024

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków
we Wrocławiu

zał. nr 1 do pisma, postanowienia, decyzji

nr 1888/2024 z dnia 11.06.2024 r.

SPIS TREŚCI

1.	STRONA TYTUŁOWA	1
2.	SPIS TREŚCI	2
3.	OŚWIADCZENIE PROJEKTANTÓW O SPORZĄDZENIU PROJEKTU	3
4.	OPIS TECHNICZNY	4 - 13
5.	CZĘŚĆ RYSUNKOWA	
5.1.	OKNO O1	14
5.2.	DETAL MONTAŻU WITRAŻA W RAMIE	15
5.3.	ELEWACJA PÓŁNOCNO - ZACHODNIA	16

OŚWIADCZENIE

projektantów o sporządzeniu projektu budowlanego zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej. Po zapoznaniu się z przepisami:
art. 34 ust.4 ustawy z dnia 7 lipca 1994r.- Prawo budowlane (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 725),
Oświadczam że projekt zagospodarowania terenu opracowany dla:

PARAFII ŚW. KAROLA BOROMEUSZA W RADZIĄDZU
Radziadz, ul. Szkolna 4,
55-140 Żmigród,

dotyczący:

RENOWACJI WITRAŻY W KOŚCIELE PW. ŚW. KAROLA BOROMEUSZA W RADZIĄDZU
złok. działka ewid. nr 189
obręb: Radziadz
55-140 Żmigród

sporządziłem zgodnie z obowiązującymi przepisami, normami oraz zasadami wiedzy technicznej. Świadomy odpowiedzialności karnej za podanie w niniejszym oświadczeniu nieprawdy, zgodnie z art. 233 Kodeksu karnego, potwierdzam własnoręcznym podpisem prawdziwość danych zamieszczonych powyżej.

IMIONA I NAZWISKA PROJEKTANTÓW I SPRAWDZAJĄCYCH OPRACOWUJĄCYCH PROJEKT BUDOWLANY	
Projektant	Podpis
BRANŻA ARCHITEKTONICZNA: MGR INŻ. ARCH. PIOTR KOŃSKI Upr. nr WP-OIA/OKK/UpB/26/2007 spec. architektoniczna do projekt. bez ograniczeń	

RAWICZ – 05.2024r.

4. OPIS TECHNICZNY

4. 1. TEMAT OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest renowacja 3 witraży w kościele św. Karola Boromeusza w Radziądzu.

4. 2. PODSTAWA OPRACOWANIA

- Zlecenie i uzgodnienia z Inwestorem.
- Wizja lokalna w terenie.
- Pomiary inwentaryzacyjne.
- Obowiązujące normy i normatywy.
- „Program konserwacji witraży w kościele św. Karola Boromeusza w Radziądzu z kwietnia 2017r. autorstwa p. Zbigniewa Jaworskiego

4. 3. ZAWARTOŚĆ OPRACOWANIA

- Opis techniczny
- Szkice rysunkowe

4. 4. OPIS STANU ISTNIEJĄCEGO

Witraże zostały wykonane w technice ołowianej z zastosowaniem szkła witrażowego ręcznie dmuchanego. Witraże w nawie głównej są niemalowane w podziałach „plaster miodu” na szkło o barwie jasnej ciepłej zieleni. Podczas oględzin nie zauważono sygnatur na witrażach, z których można by odczytać wykonawcę oraz czas wykonania witraży i w jakiej pracowni zostały wykonane na podstawie użytych materiałów.

Witraże w ramach drewnianych są zabezpieczone z zewnątrz szkłem okiennym prowizorycznie przed dalszą dewastacją w sposób niewłaściwy: szkło zostało położone bezpośrednio na witraż, co powoduje zawilgocenia i widoczne wybielenia (wysolenia) na szklach i ołowiu. Sposób ten powoduje również nadmierne rozgrzewanie ołowiu i spoin, co grozi przyspieszonym wybrzuszaniem witraży. Stan ram drewnianych w całej świątyni jest katastrofalny – zagrażający zdrowiu i życiu wiernych. Wszystkie wiązania i klejenia uległy zniszczeniu, przez co przy silniejszych podmuchach wiatru okna wraz z witrażami wybrzuszają się jak żagiel, co stwarza prawdopodobieństwo wypadnięcia dużego ciężaru do wnętrza kościoła. Z uwagi na duże rozszczelnienie okien, podczas deszczu woda wlewa się do kościoła i w mury pod parapetem. Na witrażach występują uszkodzenia typowe dla długotrwałego działania czynników atmosferycznych:

- Pęknięcia szkieł
- Utlenienie szprosów ołowianych
- Rozszczepienie zamocowań i wypadnięcie wiatrownic
- Rozkład kitu między szprosami, a szkłem
- Pęknięcia szkieł w „jodełkę” – wielokrotne pęknięcia jedno przy drugim
- Zabrudzenie szkieł pyłem, osadem z kwaśnych opadów, kurzem
- Zarysowanie mechaniczne szkieł

Stan zachowania witraży należy ocenić jako krytyczny i wymagający natychmiastowej interwencji konserwatorskiej. Zdjęcia przykładowych uszkodzeń pokazano poniżej:

Stan ramy okiennej z zewnątrz

Pęknięcia szkła zabezpieczającego

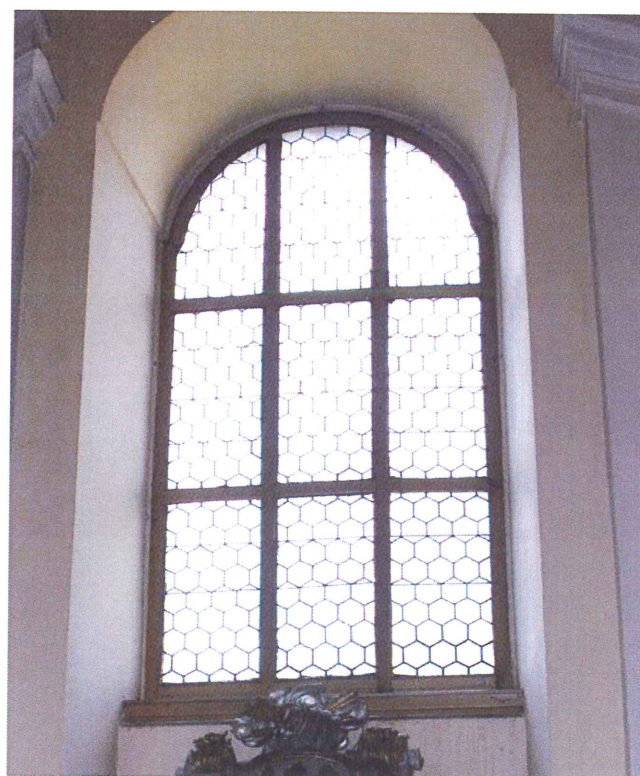

Zniszczenie ramy okiennej od wewnątrz

Zacieki na ścianach od wewnątrz wynikające z nieszczelności okien

Widok witraża od wewnątrz

Widoczne wybrzuszenie witraża (strona wewnętrzna)

Widok ściany od strony północno - zachodniej

4.5. BADANIE STRATYGRAFICZNE

Podczas wizyty na obiekcie oceniono, że okna znajdujące się pod chórem są prawdopodobnie najstarszymi z zachowanych w całym obiekcie. To na nich przeprowadzono odkrywkę w celu określenia pierwotnych materiałów i kolorystyki ram okiennych do jakich będzie się dążyć podczas konserwacji ram będących przedmiotem remontu. Kolorystykę określono w oparciu o wzornik kolorów NCS.

Po przeprowadzonym badaniu stwierdzono, że od strony zewnętrznej ramy okienne drewniane były malowane olejem w kolorze ciemnego brązu (kolor NCS S7020-Y20R) bezpośrednio na warstwę drewna.

Od strony wewnętrznej wierzchnią warstwę stanowiła farba olejna w kolorze beżowym, poniżej farba olejna w kolorze szarym, natomiast pierwotną warstwę stanowi farba w kolorze brązowym (kolor NCS zbliżony do S4040-Y50R) nałożona bezpośrednio na warstwę drewna. Ocenia się, że ramy okienne są wykonane z drewna dębowego.

Stan istniejący od strony zewnętrznej

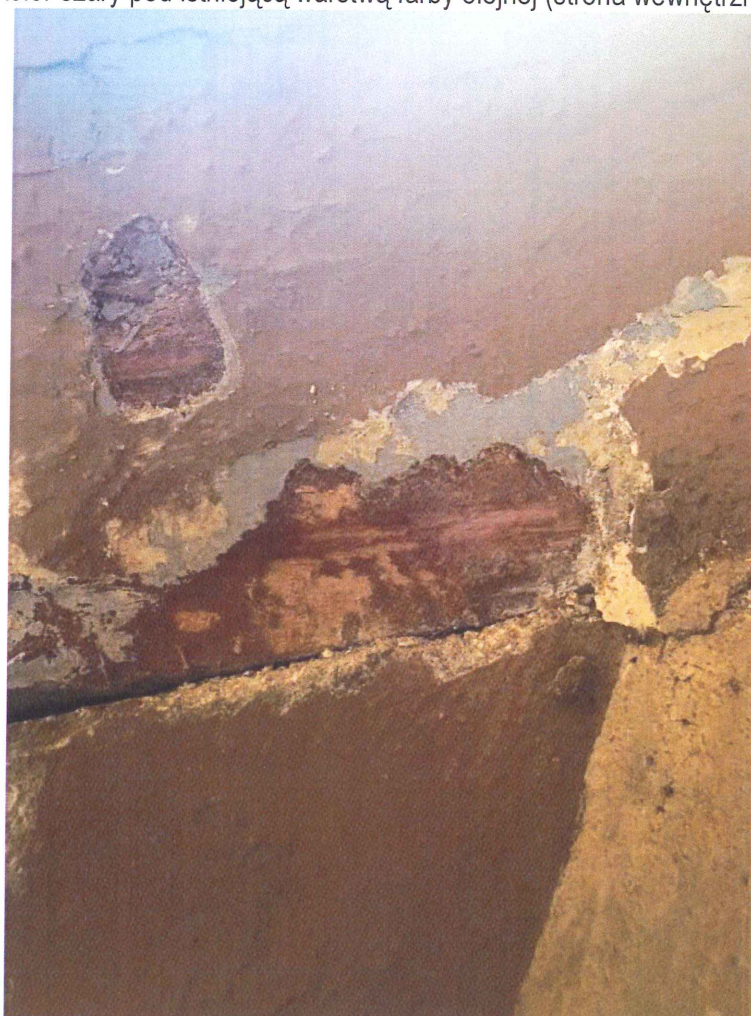

Stan pod wierzchnią warstwą oleju

Kolor szary pod istniejącą warstwą farby olejnej (strona wewnętrzna).

Pełna odkrywka do warstwy gołego drewna

4.6. ROZWIĄZANIA PROJEKTOWE

Należy koniecznie wykonać nowe ramy drewniane na wzór starych z zachowaniem wymiarów, tak by po renowacji witraże mogły wrócić na swoje miejsce. Ramy wykonać z drewna dębowego w kolorze brązowym (kolor NSC zbliżony do S4040-Y50R) Ramy powinny być oszklone szkłem pakietowym 33.1/6/4. Szkło 33.1 w pakiecie zabezpiecza witraż przed uszkodzeniami. Jest to szkło bezpieczne z pojedynczą folią. Witraż powinien być zamontowany wewnątrz kościoła w dodatkowym profilu drewnianym przykręconym do ramy głównej. Ten sposób montażu pozwala na odsunięcie witraża od pakietu i daje łatwy dostęp do witraża, a powietrze opływa go ze wszystkich stron.

4. 7. ZAKRES PRZEWIDZINYCH PRAC

Renowacji będą podlegać trzy witraże w nawie głównej od strony północno-zachodniej. Wymiar witraży podlegających konserwacji przedstawiono na rysunku nr 1. Wymiary okien są powtarzalne dla 3 będących przedmiotem renowacji.

Przewidywany zakres prac oprócz renowacji witraży obejmuje: wymianę ram drewnianych oraz oszklenie pakietem szklanym 33.1/6/4. Na rysunku nr 2 pokazano detal montażu witraża w ramie drewnianej.

Kolejność prac renowacyjnych:

1. Zapoznanie się z obiektem, wykonanie dokumentacji zdjęciowej i sporządzenie opisu stanu zachowania witraży
2. Wykonanie obmiarów
3. Wykonanie dokumentacji technicznej ram drewnianych zgodnie z wymiarami
4. Demontaż witraży z obiektu
5. Zabezpieczenie okien szkłem budowlanym na czas prowadzenia prac konserwatorskich
6. Transport witraży w specjalnych skrzyniach
7. Wykonanie prac konserwatorskich witraży
8. Demontaż starych ram drewnianych
9. Montaż nowych ram na obiekcie i ich oszklenie
10. Transport i montaż witraży w nowych ramach

Prace konserwatorskie będą obejmowały następujące czynności:

1. Wykonanie dokumentacji zdjęciowej poszczególnych kwater
2. Wykonanie dokumentacji roboczej
3. Rozmontowanie poszczególnych szkieł z połączeń ołowianych i ułożenie ich na paletach
4. Ułożenie szkieł na dokumentacji roboczej oraz zaznaczenie pęknięć
5. Wstępne płukanie szkieł wodą destylowaną
6. Badanie mikroskopowe szkieł
7. Usuwanie stwardniałego kitu z brzegów szkieł
8. Kąpiel szkieł w roztworze chemicznie obojętnym
9. Płukanie szkieł w roztworze odjonizowanym
10. Suszenie szkieł w temperaturze 70-170°C
11. Uzupelnienie ubytków krawędziowych
12. Wykonanie brakujących szkieł lub ich fragmentów wg procedury stosowanej przy wykonaniu nowych witraży
13. Klejenie pęknięć szkieł klejem Loctite 3430A&B lub łączenie cienkimi szprosami ołowianymi
14. Topienie ołowiu i profilowanie szprosów przy pomocy walcarki
15. Składanie szkieł w nowe szprosy ołowiane
16. Kitowanie obustronne kwater
17. Czyszczenie witraży po kitowaniu

18. Suszenie i usztywnienie kwater przed montażem
19. Wykonanie wiatrownic do dodatkowego usztywnienia witraży
20. Lutowanie wąsów miedzianych do montażu wiatrownic
21. Powtórne czyszczenie obu stron witraży trocinami
22. Punktowanie farbami akrylowymi ubytków w malaturze
23. Sezonowanie kwater

Zastosowanie oszklenia zewnętrznego spełnia kilka ważnych funkcji :

- Izolację termiczną kościoła – utrzymanie w całej przestrzeni obiektu stałej temperatury i stałej wilgotności
- Wyciszenie hałasu z otoczenia
- Zabezpieczenie witraży przed uszkodzeniami mechanicznymi
- Zabezpieczenie witraży przed zewnętrznymi warunkami atmosferycznymi

4.8. UWAGI OGÓLNE

1. Przed zmontowaniem stolarki należy wykonać okno wzorcowe celem sprawdzenia zgodności z oknami istniejącymi w warunkach warsztatowych
2. Dokładne barwy stolarki okiennej zostaną dobrane na wykonanym oknie wzorcowym (na etapie wykonawczym) i zaakceptowane wówczas przez służby konserwatorskie
3. W przypadku odkrycia rozbieżności między stanem projektowym, a elementami odkrytymi podczas demontażu, należy przerwać wykonywanie prac oraz skonsultować dalszą procedurę z projektantem oraz wojewódzkim Urzędem Konserwatora Zabytków.